

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра конституційного права України

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці»

(варіативна)

Рівень вищої освіти – третій освітньо-науковий рівень

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Харків – 2020

Програма навчальної дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці»: галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», освітньо-кваліфікаційний рівень третій (доктор філософії)

Розробники:

Барабаш Юрій Григорович, професор кафедри конституційного права
України, доктор юридичних наук, професор

Затверджено на засіданні кафедри конституційного права України
протокол № 9 від 30 квітня 2020 р.

Завідувач кафедри _____

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Опис навчальної дисципліни	10
3. Зміст програми навчальної дисципліни	10
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	12
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять	12
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти	12
4.3. Освітні технології та методи навчання	14
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни.....	14
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	21
4.6. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни.....	Ошибка!
Закладка не определена.	
Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни.....	23
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей.....	38
Додаток 3. Матриця зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями в програмі навчальної дисципліни	54

1. Вступ

1. Цілі та завдання навчальної дисципліни.

Ціллю навчальної дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці» є формування у здобувачів високого рівня конституційної культури та предметних компетентностей у сфері визначення історії, сучасних тенденцій і перспектив існування та еволюції форм учасницької демократії в Україні та світі, поглибити спеціальні знання в галузі конституційно-правового регулювання форм безпосередньої участі громадян в управлінні державою, систематизувати основні індивідуальні та колективні форми участі громадян, сфокусуватися на проблемах учасницької демократії та способах їх подолання.

Також метою курсу є опанування основами теорії учасницької (партисипаторної) демократії в Україні та світі; формами безпосередньої участі громадян в управлінні державою, конституційно-правовими засадами права громадян України на участь в управлінні державними справами, індивідуальними та колективними формами учасницької (партисипаторної) демократії та їх гарантіями.

Завданням навчальної дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці» відповідно до її знаннєвої компоненти і дидактичної структури є: формування й розвиток загальних, фахових і предметних компетентностей студентів, сформованих під час вивчення загальних характеристик теорії учасницької (партисипаторної) демократії, фундаментальних принципів та ключових рис, притаманних їй; концепту учасницької демократії у світовій конституційній теорії; конституційно-правових засад права громадян України на участь в управлінні державними справами; основних засад участі громадян у виборчому процесі, участі громадян у референдному процесі; індивідуальних та колективних форм участі громадян України в управлінні державними справами; конституційно-правових гарантій реалізації права громадян України на участь в управлінні державними

справами, необхідних для виконання професійних функцій у майбутньому, при проведенні наукової діяльності й кар'єрному зростанні.

2. Місце навчальної дисципліни в структурі освітньо-наукової програми:

«Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці» є вибірковою навчальною дисципліною освітньої програми підготовки аспірантів за напрямом підготовки «Право» і відноситься до варіативних правових дисциплін теоретично-прикладної спрямованості, вивчення якої є передумовою засвоєння інших прикладних правових дисциплін.

Варіативна дисципліна передбачає більш ґрунтовне опанування питань, основу яких закладено при вивченні блоку тем щодо учасницької демократії в межах обов'язкової за профілем дисципліни «Конституційне право України» як ядра освітньо-професійної програми за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти та вибіркової дисципліни «Актуальні проблеми конституційного права» як ядра освітньо-професійної програми за третім освітньо-науковим рівнем вищої освіти і спрямована на формування фахових компетентностей за спеціалізаціями в рамках узагальненого об'єкта юридичної практики.

Курс «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці» системно пов'язаний з такими навчальними дисциплінами, як: конституційне право України, теорія і філософія права, історія держави і права України та зарубіжних країн, державне будівництво та місцеве самоврядування, адміністративне право, в процесі вивчення яких у здобувачів наукового ступеня формується цілісне уявлення про концепт демократії.

Знання та уміння, отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці», сприяють успішному вивченню аспірантами інших як теоретичних, так прикладних навчальних дисциплін, спрямованих на формування професійних знань і умінь у царині захисту і ствердження демократії.

3. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти (компетентності для програми навчальної дисципліни визначаються з урахуванням компетентностей, закріплених в освітньо-професійній програмі (базова компонента) і профілі програми освітнього рівня бакалавра/магістра).

Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформованих в результаті освоєння навчальної дисципліни:

ПК – 1. Здатність до розуміння системоутворюючих понять та категорій навчальної дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».

ПК – 2. Ґрунтовне розуміння поняття та функцій, фундаментальних принципів та ключових рис, що притаманні учасницькій демократії

ПК – 3. Здатність розуміти міжнародно-правові стандарти права громадян на участь в управлінні державними справами та досвід їх втілення в зарубіжних конституціях

ПК – 4. Здатність самостійно вирішувати науково-теоретичні і науково-практичні проблеми правового регулювання форм учасницької демократії.

ПК – 5. Розуміти специфіку історико-правових передумов формування теорії учасницької (партисипаторної) демократії.

ПК – 6. Уміти використовувати національні та міжнародні джерела інформації при підготовці до практичних занять з навчальної дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».

ПК – 7. Знати та вміти застосовувати практику Конституційного Суду України, що стосується форм демократії.

ПК – 8. Знати практику застосування законодавства України у сфері виборів, референдумів, основні напрями його подальшого розвитку.

ПК – 9. Здатність до аналізу законодавства (порівнюючи з аналогічними актами ЄС у сфері щодо участі громадян в управлінні державними справами).

ПК – 10. Здатність аналізувати судову практику у сфері виборчих і референарних спорів.

ПК – 11. Знання фундаментальних принципів та ключових рис, що притаманні учасницькій демократії.

ПК – 12. Здатність робити обґрунтовані та вмотивовані висновки при вирішенні завдань з навчальної дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».

ПК – 13. Уміти здійснювати експертну оцінку і прогнозування політико-правових ситуацій (досліджувати вплив законодавства на форми учасницької демократії, її розвиток у тому чи іншому напрямку; розуміти причини кризи інститутів демократії та надавати пропозиції щодо вдосконалення законодавства);

ПК – 14. Здатність розуміти проблеми демократії в юридичних позиціях Конституційного Суду України.

ПК – 15. Уміння самостійно підготувати обґрунтовану конституційну скаргу, звернення до ЄСПЛ.

ПК – 16. Здатність використовувати практику Європейського суду в сфері демократії у правозастосуванні.

ПК – 17. Здатність до порівняльного аналізу і синтезу, що обумовлено предметним змістом дисципліни - вивченням функціонування політико-правових інститутів.

ПК – 18. Уміння виявляти й аналізувати недоліки правового регулювання форм демократії та пропонувати шляхи його удосконалення.

ПК – 19. Здатність складати правові документи при вирішенні завдань з дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».

ПК – 20. Здатність надавати консультацію при вирішенні політико-правових спорів в сфері реалізації форм учасницької демократії.

Експлікація загальних і професійних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1)

4. Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти (результати навчання для програми навчальної дисципліни визначаються з урахуванням результатів навчання, закріплених в освітньо-професійній програмі (базова компонента) і профілі програми освітнього рівня бакалавра/магістра).

У результаті освоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

РНС НД 1.1. Підтверджувати на практиці знання доктрини і законодавства України щодо учасницької демократії.

РНС НД 1.2. Вміти аналізувати законодавство України щодо форм учасницької демократії та пропонувати шляхи його удосконалення.

РНС НД 1.3. Знати та розуміти фундаментальні принципи та ключові риси, притаманні учасницькій демократії.

РНС НД 1.4. Вміти охарактеризувати концепт учасницької демократії у світовій конституційній теорії.

РНС НД 1.5. Знати історико-правові передумови формування теорії учасницької (партисипаторної) демократії.

РНС НД 1.6. Розуміти переваги та недоліки демократії участі.

РНС НД 2.1. Знати і розуміти міжнародно-правові стандарти права громадян на участь в управлінні державними справами та досвід їх втілення в зарубіжних конституціях

РНС НД 2.2. Здатність демонструвати знання й розуміння конституційно-правового регулювання форм безпосередньої участі громадян України в управлінні державними справами.

РНС НД 2.3. Вміти надавати консультації щодо проблем демократії в юридичних позиціях Конституційного Суду України.

РНС НД 2.4. Вміти узагальнювати практику Конституційного Суду України, що стосується виборів і референдумів.

РНС НД 2.5. Знати та вміти використовувати на практиці рішення Європейського суду з прав людини з питань виборчого процесу.

РНС НД 2.6. Знати та розуміти роль політичних партій у виборчому процесі.

РНС НД 2.7. Демонструвати розуміння особливостей сучасних виборчих систем і теорія народного представництва.

РНС НД 2.8. Демонструвати розуміння особливостей участі у конституційних референдумах як прояву установчої влади народу.

РНС НД 2.9. Знати та вміти аналізувати форми участі громадян у референдному процесі.

РНС НД 2.10. Знати та розуміти проблеми використання інституту референдуму в Україні.

РНС НД 3.1. Демонструвати розуміння особливостей права направляти індивідуальні та колективні звернення та право петицій.

РНС НД 3.2. Знати та вміти охарактеризувати індивідуальні та колективні форми учасницької демократії.

РНС НД 3.3. Розуміти природу права на об'єднання та підстави його обмеження.

РНС НД 3.4. Вміти охарактеризувати громадянське суспільство та його інститути як важлива гарантія учасницької демократії.

РНС НД 3.5. Здатність розуміти роль органів місцевого самоврядування в належному функціонуванні механізмів учасницької демократії.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією освітньо-професійної програми визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2).

5. Модуляризація компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни.

Експлікація модуляризації компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни

Курс 2	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність	Дидактична структура навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЕКТС: 7	Рівень освіти – третій (доктор філософії)	Варіативна Модуль 1 Лекції: 20
Кількість модулів: 3	Галузь знань – 08 «Право»/	Практичні заняття: 6 Самостійна робота: 60
Загальна кількість годин: 210	Спеціальність –081 «Право»	Модуль 2 Лекції: 10 Практичні заняття: 6 Самостійна робота: 40
Тижневих годин: 4		Модуль 2 Лекції: 10 Практичні заняття: 6 Самостійна робота: 40 Види контролю: поточний контроль; семестровий залік;

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Доктрина учасницької (партисипаторної) демократії.

Зміст модуля.

Загальна характеристика теорії учасницької (партисипаторної) демократії. Історико-правові передумови формування теорії учасницької (партисипаторної) демократії. Поняття та соціально-політична функція учасницької (партисипаторної) демократії. Фундаментальні принципи та ключові риси, притаманні учасницькій демократії. Переваги та недоліки демократії участі.

Концепт учасницької демократії у світовій конституційній теорії.

Сильна демократія: політика учасницького типу за Бенжаменом Барбером. Учасницька демократія та відродження популізму за Джозефом Ф. Ціммерманом. Моделі демократії Девіда Гелда. Референдумна демократія Лоуренса Ле Дюка.

Модуль 2. Форми безпосередньої участі громадян в управлінні державою.

Зміст модуля.

Конституційно-правові засади права громадян України на участь в управлінні державними справами. Поняття безпосередньої демократії та право на участь в управлінні державними справами. Міжнародно-правові стандарти права громадян на участь в управлінні державними справами та досвід їх втілення в зарубіжних конституціях. Конституційно-правове регулювання форм безпосередньої участі громадян України в управлінні державними справами. Проблеми демократії в юридичних позиціях Конституційного Суду України.

Участь громадян у виборчому процесі. Вибори як засіб легітимації влади. Форми участі громадян у виборчому процесі. Роль політичних партій у виборчому процесі. Правові позиції Конституційного Суду України,

Європейського суду з прав людини з питань виборчого процесу. Особливості сучасних виборчих систем і теорія народного представництва.

Участь громадян у референдному процесі. Референдум як форма безпосереднього вираження волі народу. Форми участі громадян у референдному процесі. Участь у конституційних референдумах як прояв установчої влади народу: міжнародні засади та національне законодавство. Проблеми використання інституту референдуму в Україні.

Модуль 3. Індивідуальні та колективні форми учасницької (партисипаторної) демократії та їх гарантії.

Зміст модуля.

Індивідуальні та колективні форми учасницької демократії. Право об'єднуватися у громадські організації. Право направляти індивідуальні та колективні звернення та право петицій. Право на заняття державних посад та право на участь у відправленні правосуддя. Всенародне обговорення законопроектів. Право на мирні зібрання. Оскарження дій посадових осіб до суду.

Конституційно-правові гарантії учасницької демократії. Громадянське суспільство та його інститути як важлива гарантія учасницької демократії. Конституційний Суд України – інституційна гарантія реалізації права громадян України на участь в управлінні державними справами. Роль органів місцевого самоврядування в належному функціонуванні механізмів учасницької демократії.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

Форми організації освітнього процесу:

- лекції;
- практичні заняття (семінари, колоквиуми, круглі столи тощо);
- індивідуальні консультації;
- ділові ігри;

- групові консультації.

У навчальному процесі використовуються такі інтерактивні методи навчання:

- рольові/ділові ігри;
- прес-конференція, «Дискусія в стилі телевізійного ток-шоу»;
- «Мікрофон» (надається можливість кожному сказати щось швидко, по черзі, висловити свою думку чи позицію);
- метод дискусії, «ПРЕС», «Людський барометр», «Континуум», «Мозаїка», «Дебати», «Консультації з громадськістю».
- кейс-метод;
- групове (кооперативне) навчання (робота в парах, ротаційні трійки, робота в малих групах, «Мозковий штурм»).

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Здобувачі в процесі вивчення курсу приділяють достатньо уваги самостійній роботі з метою належної, якісної підготовки до семінарів, лекцій чи написання наукових статей/тез доповідей. Для всеохоплюючого аналізу матеріалу курсу аспіранти повинні здійснювати додаткове вивчення літератури, опрацьовувати доступні інформаційні ресурси, направляти запити та звернення до органів влади для отримання необхідної інформації, аналізувати юридичні позиції, комунікувати з колегами з приводу виконання покладених на них завдань.

2. Форми самостійної роботи здобувачів:

- підготовка до практичних занять (колоквиуми, семінари);
- вивчення літератури;
- робота з доступними інформаційними ресурсами;
- підготовка до модельного розгляду справ, вирішення задач;
- підготовка до дебатів і круглих столів;
- підготовка до іспиту за переліком запитань від кафедри.

4.3. Освітні технології та методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці» застосовуються такі інноваційні технології:

- аудіовізуальні;
- проблемного навчання;
- контекстного навчання;
- проектні;
- структурно-логічні технології;
- інтеграційні технології;
- професійно-ділові ігрові технології;
- тренінгові засоби;
- інформаційно-комп'ютерні технології;
- діалогово-комунікаційні технології.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

1. Поточний контроль знань здобувачів (види, фонд оціночних засобів, порядок формування оцінок за дисципліною).

Методи оцінювання навчальних досягнень студентів:

Усний контроль:

- індивідуальне опитування,
- вирішення практичних завдань тощо;

Письмовий контроль:

- вирішення тестових завдань,
- контрольні роботи,
- есе тощо.

Інноваційні методи:

- рольові/ділові ігри, прес-конференція.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, уміння самостійно виявляти допущені помилки та неточності у вирішених практичних

завданнях, а також уміння знаходити способи усунення виявлених недоліків.

2. Підсумковий контроль знань аспірантів здійснюється, зокрема, у формі заліку, підсумкової контрольної роботи та у вигляді тестів.

3. Критерії і рівні оцінювання результатів навчання (пороговий, типовий, відмінний).

– лекції – 0 балів;

– практичні заняття – від 0 до 60 балів;

– виконання індивідуальних робіт (завдань СРС) – від 0 до 10 балів;

– підсумковий контроль (Модуль №1, Модуль №2, Модуль №3) – від 0 до 10 балів x 2 = від 0 до 30 балів.

Разом: 100 балів.

Мінімальна кількість балів для заліку дорівнює 60-ти балам.

3.1. Оцінювання протягом вивчення дисципліни здійснюється шляхом підсумовування результатів разом за 100-бальною шкалою.

3.2. (Критерії оцінювання знань і умінь здобувачів при поточному контролі (ПК).

Курс навчальної дисципліни поділений за окремими темами навчального матеріалу.

3.2.1. Об'єктами оцінювання знань здобувачів за ПК є успішність освоєння знань та набуття умінь і навичок за результатами практичних занять (від 0 до 70 балів), виконання індивідуальних робіт (від 0 до 10 балів), виконання завдань тематичного контролю (від 0 до 20 балів). Загальна кількість балів за ПК складає 100 балів.

3.2.2. Критеріями оцінювання знань за ПК є успішність освоєння/поглиблення знань та набуття умінь і навичок на практичних заняттях, що включає систематичність їх відвідування, активність роботи на практичних заняттях, включаючи обговорення проблемних питань теми, здатність здобувача засвоювати категоріальний апарат, вміння добре орієнтуватися у змісті чинного нормативно-правового регулювання, навички

узагальненого мислення, логічність та повноту викладення учбового матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених практичних завдань, рівень знань за результатами опитування на практичних заняттях, самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих її питань.

3.2.3. Розрахункова шкала для оцінювання роботи здобувачів за результатами практичних занять:

70 балів – систематичне відвідування практичних занять, відсутність пропусків занять; всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях; письмове вирішення завдань до кожного практичного завдання; висока активність роботи на практичних заняттях; повні та обґрунтовані відповіді при розв'язанні завдань; здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання; уміння опрацьовувати та застосовувати нормативний матеріал; засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою; уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми; вміння мислити абстрактно та узагальнено; здатність до самостійного навчання та використання отриманих знань у практичній роботі; здатність публічно представити матеріал;

60 балів – систематичне відвідування практичних занять, відсутність невідпрацьованих практичних занять, пропущених з поважних причин (не більше двох); письмове вирішення завдань до кожного практичного завдання; висока активність роботи на практичних заняттях; засвоєння всього матеріалу тем; повні та обґрунтовані відповіді при розв'язанні завдань; здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання; уміння опрацьовувати та застосовувати нормативний матеріал; засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою; уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми; вміння мислити абстрактно та узагальнено; здатність до самостійного навчання та використання отриманих знань у практичній роботі; здатність публічно представити матеріал;

50 балів – систематичне відвідування практичних занять, наявність не більше одного невідпрацьованого пропущеного практичного заняття; вирішення завдань до кожного практичного завдання; висока активність роботи на практичних заняттях; засвоєння всього матеріалу тем; повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при розв'язанні завдань; здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання; уміння опрацьовувати та застосовувати нормативний матеріал; уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми; здатність публічно представити матеріал

40 балів – наявність не більше двох невідпрацьованих пропущених практичних занять; епізодична відсутність рішень завдань; участь у роботі на практичних заняттях; засвоєння окремих положень матеріалу тем; неповні відповіді при розв'язанні завдань; складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання; певні складності при застосуванні нормативного матеріалу; здатність публічно представити матеріал

30 балів – епізодичне відвідування практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин; наявність не більше трьох невідпрацьованих пропущених практичних занять; епізодична відсутність рішень завдань; пасивна робота на практичних заняттях; наявність певного уявлення щодо матеріалу; допущення значної кількості помилок при розв'язанні завдань; невміння визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання; невпевнені навички застосування нормативного матеріалу; відсутні навички публічного представлення матеріалу.

20 балів – систематичні пропуски практичних занять без поважних причин; наявність чотирьох невідпрацьованих пропущених практичних занять; систематична відсутність рішень завдань; пасивність у роботі на практичних заняттях; відсутність знань за темами; неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при розв'язанні завдань; нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання; відсутність навичок

застосування нормативного матеріалу; невміння публічно представляти матеріал.

10 балів – систематичні пропуски практичних занять без поважних причин; наявність п'яти і більше невідпрацьованих пропущених практичних занять; систематична відсутність рішень завдань; пасивність у роботі на практичних заняттях; відсутність знань за темами; неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при розв'язанні завдань; нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання; відсутність навичок застосування нормативного матеріалу; невміння публічно представляти матеріал.

0 балів – пропуск шести чи семи практичних занять без поважних причин; теми пропущених практичних занять не відпрацьовані; відсутність рішень завдань; відсутність знань за темами; неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при розв'язанні завдань; нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання; відсутність навичок застосування нормативного матеріалу; невміння публічно представляти матеріал.

3.2.4. З метою контролю рівня знань здобувачів за результатами вивчення кожного модулю проводяться тематичні контрольні (тестові) завдання за формою, обраною викладачем.

3.2.4.1. Завдання контрольної роботи складаються з тестових завдань в межах тем кожного модуля.

3.2.4.2. Тестові завдання за блоками тем модуля повинні складатися не менш ніж з чотирьох варіантів, при цьому кількість тестових запитань для кожного варіанта має становити, як правило, не менше 10. Кожне тестове запитання має містити не менше чотирьох варіантів відповіді.

3.2.5. (4.6.5.) Розрахункова шкала для оцінювання підсумкових заходів тематичного контролю за кожним модулем:

10 балів – вірно вирішено більше 70% тестових завдань.

5 балів – вірно вирішено від 50 до 70% тестових завдань.

0 балів – вірно вирішено менше 70% тестових завдань.

3.2.6. Результати оцінювання роботи здобувачів та результати тематичного контролю фіксуються у журналі обліку роботи викладача, відповідній відомості та оприлюднюються за допомогою електронної системи контролю навчання.

3.2.7. Здобувачі, знання яких оцінені мінімально необхідною для отримання заліку кількістю балів і вище, не мають права на виконання додаткових завдань для підвищення отриманої кількості балів.

3.2.8. Здобувачі, які були відсутні на практичному занятті, або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття (незадовільну оцінку) викладачу, який веде відповідні заняття у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою. Для відпрацювання занять здобувач зобов'язаний надати письмово виконане завдання (вирішені задачі) та індивідуально виконане завдання за темою заняття, яке відпрацьовується (анотації прочитаної додаткової літератури з курсу, презентація доповіді за темою, реферат, есе тощо) та продемонструвати належний рівень теоретичної підготовки за темою заняття, яке відпрацьовується.

3.2.9. Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів при виконанні індивідуальної роботи

Виконання індивідуальної роботи оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів.

3.2.10 Індивідуальна робота здобувачів з навчальної дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці» виконується у формі:

3.2.10.1. узагальнення практики Конституційного Суду України з певної проблеми;

3.2.10.2. критичного аналізу юридичних позицій Конституційного Суду України з певної проблеми;

3.2.10.3. порівняльно-правового аналізу юридичної позиції Конституційного Суду України, сформульованої у певному рішенні

Конституційного Суду України та позицій Європейського суду з прав людини з подібної проблематики;

3.2.10.4. порівняльно-правового аналізу практики Конституційного Суду України та органів конституційної юрисдикції інших країн з певної проблеми;

3.2.10.5. Ураховуючи різноманіття форм індивідуальної роботи, і той факт, що остання оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів, використовуються такі критерії її оцінювання:

- складність форми обраної здобувачем індивідуальної роботи;
- ступінь самостійності виконання роботи;
- творчий характер роботи;
- внутрішня послідовність, логічність і завершеність роботи.

3.2.10.6. Форми індивідуальної роботи, зазначені в пунктах 3.2.10.3.-3.2.10.4. характеризуються підвищеною складністю, тому оцінюються більш високою кількістю балів. Форми індивідуальної роботи, зазначені в пунктах 3.2.10.1. - 3.2.10.2., не відрізняються складністю, тому оцінюються меншою кількістю балів.

3.2.11. Розрахункова шкала для оцінювання індивідуальної роботи аспіранта (кількість балів і критерії оцінювання):

10 балів – обрана аспірантом форма індивідуальної роботи характеризується підвищеною складністю (п. п. 3.2.10.3.-3.2.10.4.); робота має самостійний, творчий характер; роботі притаманні внутрішня послідовність, логічність і завершеність.

5 балів – робота має самостійний характер, однак містить окремі хибні або не аргументовані висновки.

0 балів – робота не має самостійного характеру, містить хибні та не аргументовані висновки, протиріччя; не відповідає вимогам, щодо оформлення відповідного виду робіт.

0 балів – індивідуальна робота не виконана

3.3. Підсумки контролю проставляються в відомості за накопичувальним принципом і є підставою для отримання заліку.

3.4. Шкала оцінки знань і умінь аспірантів:

Оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

0-59 балів	не зараховано
60-100 балів	зараховано

3.5. Аспіранти, які не отримали залік за результатами практичних занять, виконання індивідуальних робіт та підсумкового тематичного контролю складають залік за білетами.

3.6. Умовою допуску до складання заліку за білетами є наявність самостійного письмового вирішення усіх практичних завдань (вирішених задач), які задавалися на практичні заняття у відповідній групі.

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

1. Morris C. Parliamentary Elections, Representation and the Law. Caroline Morris. Oxford: Hart Publishing Ltd, 2012.

2. Бакумов О. С. Конституційне право громадян України на участь у виборах і референдумах та проблеми його реалізації : монографія. Харків: Право, 2015. 248 с.

3. Барабаш Ю. Г. Конституційний вимір української демократії (історико-теоретичні нотатки). Право України, № 7, 2014. С. 137-145.

4. Барабаш Ю.Г. Питання демократії в правових позиціях Конституційного Суду України. Вісник Конституційного Суду України : загальнодержавне періодичне видання, № 4-5, 2011. С. 82-87.

5. Барабаш Ю.Г. Референдум як спосіб вирішення питань, пов'язаних із державним суверенітетом. Державний суверенітет: теоретико-правові проблеми: Монографія за ред. Ю.П. Битяка. І.В. Яковюка. Харків: Право, 2010. С. 91-117.

6. Байрачна Л.К. Политическая власть и легитимность: к вопросу о соотношении // «*Legea si Viata*». («Закон и Жизнь») Кишинев. 2017. № 8/2. С. 8-12.

7. Бенджамен Барбер. Сильна демократія: політика учасницького типу / Барбер Б. // Демократія: Антологія / Упоряд. О. Проценко.– К.: Смолоскип, 2005.– С. 254-262.
8. Берченко Г. В. Громадянське суспільство в Україні: конституційні аспекти: монографія. Харків: «Юрайт», 2014.
9. Боббіо Н. Майбутнє демократії / Н. Боббіо // Демократія: Антологія / Упоряд. О. Проценко.– К.: Смолоскип, 2005.– С. 105–119.
10. Гуггенбергер Б. Теория демократии / Б. Гуггенбергер // Полис. – 1991.– № 4. – С.137-148.
11. Даймонд Л. У напрямку демократичної консолідації / Л. Даймонд // Глобальне відродження демократії / Пер. з англ. Наук. ред., передмова, коментарі, показчик імен Є. Виноградова. – Львів: Ахілл, 2004. – С. 290–304.
12. Конституційно-правові форми безпосередньої демократії в Україні: Проблеми теорії та практики: монографія. К.: Інститут держави і права НАН України, 2001.
13. Ле Дюк Лоуренс. Учасницька демократія: референдуми в теорії та на практиці / Перекл. з англ. Р. Ткачук; Гол. ред. і автор передмови Дж. Перлін; Наук. ред. З. Гриценко. – Харків: Центр Освітніх ініціатив, 2002. – 160 с.
14. Ле Дюк Лоуренс. Учасницька демократія: референдуми в теорії та на практиці / Перекл. з англ. Р. Ткачук; Гол. ред. і автор передмови Дж. Перлін; Наук. ред. З. Гриценко. – Харків: Центр Освітніх ініціатив, 2002. – 160 с.
15. Павшук К. О. Демократичні засади конституційного ладу України : монографія. – Х : Юрайт, 2016. – 200 с.
16. Слінько Т.М., Ткаченко Є.В. Право у сучасному політичному житті України. Монографія. Розділ «Право конституційної держави і критерій конституційності актів державних органів». Наукове видання. К. Логос. 2020. 390 с.
17. Ткаченко Є. В. Основні характеристики політичних посад в органах публічної влади. Форум права : Електронне видання. 2016. Вип. 4. С. 296–303. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.
18. Чуб О. О. Конституційне право громадян України на участь в управлінні державними справами. – Харків: Одиссей, 2005. – 232 с.
19. Tatiana Slinko, Olena Uvarova. Freedom of Expression in Ukraine: (Non) sustainable Constitutional Tradition. Tallinn University of Technology (ISSN 2228-0588), Baltic Journal of European Studies, Vol.9, №3 (28), Autumn 2019. Pages: 25-42
20. Iurii H. Barabash, Oleksandr V. Serdiuk, Volodymyr M. Steshenko. Ukraine in European Human Rights Regime: Breaking Path Dependence from Russia. The EU in the 21st Century Challenges and Opportunities for the European

Додаток 1

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності. (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК – 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.	<p>ПК – 1. Здатність до розуміння системоутворюючих понять та категорій навчальної дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».</p> <p>ПК – 2. Ґрунтовне розуміння поняття та функцій, фундаментальних принципів та ключових рис, що притаманні учасницькій демократії</p> <p>ПК – 5. Розуміти специфіку історико-правових передумов формування теорії учасницької (партисипаторної) демократії.</p>
ЗК – 2. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та нестандартних	ПК – 4. Здатність самостійно вирішувати науково-теоретичні і науково-практичні проблеми

<p>ситуаціях.</p>	<p>правового регулювання форм учасницької демократії.</p> <p>ПК – 6. Уміти використовувати національні та міжнародні джерела інформації при підготовці до практичних занять з навчальної дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».</p> <p>ПК – 7. Знати та вміти застосовувати практику Конституційного Суду України, що стосується форм демократії.</p> <p>ПК – 8. Знати практику застосування законодавства України у сфері виборів, референдумів, основні напрями його подальшого розвитку.</p>
<p>ЗК – 3. Уміння планувати, організувати і контролювати власну діяльність.</p>	<p>ПК – 12. Здатність робити обґрунтовані та вмотивовані висновки при вирішенні завдань з навчальної дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».</p> <p>ПК – 13. Уміти здійснювати експертну оцінку і прогнозування політико-правових ситуацій (досліджувати вплив законодавства на форми учасницької демократії, її розвиток у тому чи іншому напрямку; розуміти причини кризи інститутів демократії та надавати пропозиції</p>

	щодо вдосконалення законодавства);
<p>ЗК – 5. Уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати.</p>	<p>ПК – 14. Здатність розуміти проблеми демократії в юридичних позиціях Конституційного Суду України.</p> <p>ПК – 15. Уміння самостійно підготувати обґрунтовану конституційну скаргу, звернення до ЄСПЛ.</p> <p>ПК – 16. Здатність використовувати практику Європейського суду в сфері демократії у правозастосуванні.</p> <p>ПК – 17. Здатність до порівняльного аналізу і синтезу, що обумовлено предметним змістом дисципліни - вивченням функціонування політико-правових інститутів.</p>
<p>ЗК – 6. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел.</p>	<p>ПК – 18. Уміння виявляти й аналізувати недоліки правового регулювання форм демократії та пропонувати шляхи його удосконалення.</p> <p>ПК – 9. Здатність до аналізу законодавства (порівнюючи з аналогічними актами ЄС у сфері щодо участі громадян в управлінні</p>

	<p>державними справами).</p> <p>ПК – 6. Уміти використовувати національні та міжнародні джерела інформації при підготовці до практичних занять з навчальної дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».</p> <p>ПК – 7. Знати та вміти застосовувати практику Конституційного Суду України, що стосується форм демократії.</p> <p>ПК – 8. Знати практику застосування законодавства України у сфері виборів, референдумів, основні напрями його подальшого розвитку.</p>
<p>ЗК – 10. Уміння працювати у команді.</p>	<p>ПК – 18. Уміння виявляти й аналізувати недоліки правового регулювання форм демократії та пропонувати шляхи його удосконалення.</p> <p>ПК – 19. Здатність складати правові документи при вирішенні завдань з дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».</p> <p>ПК – 20. Здатність надавати консультацію при вирішенні політико-правових спорів в сфері реалізації форм учасницької</p>

	демократії.
ЗК – 12. Здатність визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб.	<p>ПК – 19. Здатність складати правові документи при вирішенні завдань з дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».</p> <p>ПК – 20. Здатність надавати консультацію при вирішенні політико-правових спорів в сфері реалізації форм учасницької демократії.</p> <p>ПК – 14. Здатність розуміти проблеми демократії в юридичних позиціях Конституційного Суду України.</p> <p>ПК – 15. Уміння самостійно підготувати обґрунтовану конституційну скаргу, звернення до ЄСПЛ.</p>
ЗК – 14. Здатність до креативності у предметно-практичній діяльності відповідно до соціальних статусів и модусів.	<p>ПК – 16. Здатність використовувати практику Європейського суду в сфері демократії у правозастосуванні.</p> <p>ПК – 17. Здатність до порівняльного аналізу і синтезу, що обумовлено предметним змістом дисципліни - вивченням функціонування політико-правових</p>

	<p>інститутів.</p> <p>ПК – 18. Уміння виявляти й аналізувати недоліки правового регулювання форм демократії та пропонувати шляхи його удосконалення.</p> <p>ПК – 19. Здатність скласти правові документи при вирішенні завдань з дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».</p> <p>ПК – 20. Здатність надавати консультацію при вирішенні політико-правових спорів в сфері реалізації форм учасницької демократії.</p>
<p>ЗК – 15. Уміння реалізовувати функції у предметно-практичній діяльності.</p>	<p>ПК – 16. Здатність використовувати практику Європейського суду в сфері демократії у правозастосуванні.</p> <p>ПК – 19. Здатність скласти правові документи при вирішенні завдань з дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».</p> <p>ПК – 20. Здатність надавати консультацію при вирішенні політико-правових спорів в сфері реалізації форм учасницької</p>

	<p>демократії.</p> <p>ПК – 7. Знати та вміти застосовувати практику Конституційного Суду України, що стосується форм демократії.</p>
<p>ФКС – фахові компетентності за спеціальністю (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)</p>	
<p>ФКС – 2 Знання історії права та устрою держави</p>	<p>ПК – 1. Здатність до розуміння системоутворюючих понять та категорій навчальної дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».</p> <p>ПК – 2. Ґрунтовне розуміння поняття та функцій, фундаментальних принципів та ключових рис, що притаманні учасницькій демократії</p>
<p>ФКС – 7 Знання засад і принципів національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: конституційне право, адміністративне і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p>	<p>ПК – 1. Здатність до розуміння системоутворюючих понять та категорій навчальної дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».</p> <p>ПК – 2. Ґрунтовне розуміння поняття та функцій, фундаментальних принципів та ключових рис, що притаманні учасницькій демократії</p> <p>ПК – 5. Розуміти специфіку</p>

	<p>історико-правових передумов формування теорії учасницької (партисипаторної) демократії.</p> <p>ПК – 7. Знати та вміти застосовувати практику Конституційного Суду України, що стосується форм демократії.</p> <p>ПК – 8. Знати практику застосування законодавства України у сфері виборів, референдумів, основні напрями його подальшого розвитку.</p> <p>ПК – 10. Здатність аналізувати судову практику у сфері виборчих і референдарних спорів.</p> <p>ПК – 11. Знання фундаментальних принципів та ключових рис, що притаманні учасницькій демократії.</p>
<p>ФКС – 8 Навички реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права</p>	<p>ПК – 6. Уміти використовувати національні та міжнародні джерела інформації при підготовці до практичних занять з навчальної дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».</p> <p>ПК – 7. Знати та вміти застосовувати практику Конституційного Суду України, що стосується форм демократії.</p> <p>ПК – 8. Знати практику</p>

застосування законодавства України у сфері виборів, референдумів, основні напрями його подальшого розвитку.

ПК – 13. Уміти здійснювати експертну оцінку і прогнозування політико-правових ситуацій (досліджувати вплив законодавства на форми учасницької демократії, її розвиток у тому чи іншому напрямку; розуміти причини кризи інститутів демократії та надавати пропозиції щодо вдосконалення законодавства);

ПК – 14. Здатність розуміти проблеми демократії в юридичних позиціях Конституційного Суду України.

ПК – 15. Уміння самостійно підготувати обґрунтовану конституційну скаргу, звернення до ЄСПЛ.

ПК – 16. Здатність використовувати практику Європейського суду в сфері демократії у правозастосуванні.

ПК – 19. Здатність складати правові документи при вирішенні завдань з дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».

ПК – 20. Здатність надавати

	<p>консультацію при вирішенні політико-правових спорів в сфері реалізації форм учасницької демократії.</p>
<p>ФКС – 9 Уміння моделювати правові ситуації у професійній діяльності</p>	<p>ПК – 15. Уміння самостійно підготувати обґрунтовану конституційну скаргу, звернення до ЄСПЛ.</p> <p>ПК – 16. Здатність використовувати практику Європейського суду в сфері демократії у правозастосуванні.</p> <p>ПК – 17. Здатність до порівняльного аналізу і синтезу, що обумовлено предметним змістом дисципліни - вивченням функціонування політико-правових інститутів.</p> <p>ПК – 18. Уміння виявляти й аналізувати недоліки правового регулювання форм демократії та пропонувати шляхи його удосконалення.</p>
<p>ФКС – 10 Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції</p>	<p>ПК – 14. Здатність розуміти проблеми демократії в юридичних позиціях Конституційного Суду України.</p>

ПК – 15. Уміння самостійно підготувати обґрунтовану конституційну скаргу, звернення до ЄСПЛ.

ПК – 16. Здатність використовувати практику Європейського суду в сфері демократії у правозастосуванні.

ПК – 17. Здатність до порівняльного аналізу і синтезу, що обумовлено предметним змістом дисципліни - вивченням функціонування політико-правових інститутів.

ПК – 18. Уміння виявляти й аналізувати недоліки правового регулювання форм демократії та пропонувати шляхи його удосконалення.

ПК – 19. Здатність скласти правові документи при вирішенні завдань з дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».

ПК – 20. Здатність надавати консультацію при вирішенні політико-правових спорів в сфері реалізації форм учасницької демократії.

<p>ФКС – 11. Знання правил, методів, прийомів і засобів юридичної техніки.</p>	<p>ПК – 13. Уміти здійснювати експертну оцінку і прогнозування політико-правових ситуацій (досліджувати вплив законодавства на форми учасницької демократії, її розвиток у тому чи іншому напрямку; розуміти причини кризи інститутів демократії та надавати пропозиції щодо вдосконалення законодавства);</p> <p>ПК – 17. Здатність до порівняльного аналізу і синтезу, що обумовлено предметним змістом дисципліни - вивченням функціонування політико-правових інститутів.</p> <p>ПК – 18. Уміння виявляти й аналізувати недоліки правового регулювання форм демократії та пропонувати шляхи його удосконалення.</p> <p>ПК – 9. Здатність до аналізу законодавства (порівнюючи з аналогічними актами ЄС у сфері щодо участі громадян в управлінні державними справами).</p>
<p>ФКС – 12. Навички застосування юридичного письма.</p>	<p>ПК – 13. Уміти здійснювати експертну оцінку і прогнозування політико-правових ситуацій (досліджувати вплив законодавства на</p>

	<p>форми учасницької демократії, її розвиток у тому чи іншому напрямку; розуміти причини кризи інститутів демократії та надавати пропозиції щодо вдосконалення законодавства);</p> <p>ПК – 15. Уміння самостійно підготувати обґрунтовану конституційну скаргу, звернення до ЄСПЛ.</p> <p>ПК – 19. Здатність скласти правові документи при вирішенні завдань з дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».</p> <p>ПК – 20. Здатність надавати консультацію при вирішенні політико-правових спорів в сфері реалізації форм учасницької демократії.</p>
<p>ФКС – 13. Здатність виявляти проблеми у правовому регулюванні і пропонувати способи їх вирішення.</p>	<p>ПК – 17. Здатність до порівняльного аналізу і синтезу, що обумовлено предметним змістом дисципліни - вивченням функціонування політико-правових інститутів.</p> <p>ПК – 18. Уміння виявляти й аналізувати недоліки правового регулювання форм демократії та пропонувати шляхи його</p>

	<p>удосконалення.</p> <p>ПК – 13. Уміти здійснювати експертну оцінку і прогнозування політико-правових ситуацій (досліджувати вплив законодавства на форми учасницької демократії, її розвиток у тому чи іншому напрямку; розуміти причини кризи інститутів демократії та надавати пропозиції щодо вдосконалення законодавства);</p> <p>ПК – 14. Здатність розуміти проблеми демократії в юридичних позиціях Конституційного Суду України.</p>
<p>ФКС – 16 Навички логічного, критичного і системного аналізу правових документів.</p>	<p>ПК – 15. Уміння самостійно підготувати обґрунтовану конституційну скаргу, звернення до ЄСПЛ.</p> <p>ПК – 16. Здатність використовувати практику Європейського суду в сфері демократії у правозастосуванні.</p> <p>ПК – 17. Здатність до порівняльного аналізу і синтезу, що обумовлено предметним змістом дисципліни - вивченням функціонування політико-правових інститутів.</p>

	<p>ПК – 18. Уміння виявляти й аналізувати недоліки правового регулювання форм демократії та пропонувати шляхи його удосконалення.</p>
<p>ФКС – 17 Навички консультування з правових питань</p>	<p>ПК – 19. Здатність складати правові документи при вирішенні завдань з дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».</p> <p>ПК – 20. Здатність надавати консультацію при вирішенні політико-правових спорів в сфері реалізації форм учасницької демократії.</p>
<p>ФКС – 18 Навички самостійної підготовки проектів актів правозастосування</p>	<p>ПК – 19. Здатність складати правові документи при вирішенні завдань з дисципліни «Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці».</p> <p>ПК – 15. Уміння самостійно підготувати обґрунтовану конституційну скаргу, звернення до ЄСПЛ.</p> <p>ПК – 12. Здатність робити обґрунтовані та вмотивовані висновки при вирішенні завдань з навчальної дисципліни «Учасницька демократія в</p>

	конституційній теорії та практиці».
ФКС – 19. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.	<p>ПК – 13. Уміти здійснювати експертну оцінку і прогнозування політико-правових ситуацій (досліджувати вплив законодавства на форми учасницької демократії, її розвиток у тому чи іншому напрямку; розуміти причини кризи інститутів демократії та надавати пропозиції щодо вдосконалення законодавства);</p> <p>ПК – 17. Здатність до порівняльного аналізу і синтезу, що обумовлено предметним змістом дисципліни - вивченням функціонування політико-правових інститутів.</p> <p>ПК – 18. Уміння виявляти й аналізувати недоліки правового регулювання форм демократії та пропонувати шляхи його удосконалення.</p>

Додаток 2

Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей

Шифр та назва РН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
РНС – результати навчання за спеціальністю (обрати результати навчання згідно зі змістом навчальної дисципліни)		Результати навчання з навчальної дисципліни
РНС – 1. Демонструвати знання і розуміння сучасних правових доктрин, цінностей, принципів та стандартів у межах різних правових галузей, а також міжнародного та європейського права.	№1	<p>РНС НД 1.1. Підтверджувати на практиці знання доктрини і законодавства України щодо учасницької демократії.</p> <p>РНС НД 1.2. Вміти аналізувати законодавство України щодо форм учасницької демократії та пропонувати шляхи його удосконалення.</p> <p>РНС НД 1.3. Знати та розуміти фундаментальні принципи та ключові риси, притаманні учасницькій демократії.</p>

		<p>РНС НД 1.4. Вміти охарактеризувати концепт учасницької демократії у світовій конституційній теорії.</p> <p>РНС НД 1.5. Знати історико-правові передумови формування теорії учасницької (партисипаторної) демократії.</p> <p>РНС НД 1.6. Розуміти переваги та недоліки демократії участі.</p>
РНС – 2. Здійснювати критичний і системний аналіз конституційно-правових явищ та процесів.	№1	РНС НД 1.6. Розуміти переваги та недоліки демократії участі.
	№ 2	РНС НД 2.2. Здатність демонструвати знання й розуміння конституційно-правового регулювання форм безпосередньої участі громадян України

		<p>в управлінні державними справами.</p> <p>РНС НД 2.3.</p> <p>Вміти надавати консультації щодо проблем демократії в юридичних позиціях Конституційного Суду України.</p> <p>РНС НД 2.10.</p> <p>Знати та розуміти проблеми використання інституту референдуму в Україні.</p>
<p>РНС – 3. Пояснювати природу й зміст основних правових інститутів і процедур національного права і особливості їх реалізації та застосування.</p>	<p>№ 2</p>	<p>РНС НД 2.2.</p> <p>Здатність демонструвати знання й розуміння конституційно-правового регулювання форм безпосередньої участі громадян України в управлінні державними справами.</p> <p>РНС НД 2.4.</p> <p>Вміти узагальнювати практику Конституційного Суду України, що стосується</p>

		<p>виборів і референдумів.</p> <p>РНС НД 2.6. Знати та розуміти роль політичних партій у виборчому процесі.</p> <p>РНС НД 2.7. Демонструвати розуміння особливостей сучасних виборчих систем і теорія народного представництва.</p> <p>РНС НД 2.8. Демонструвати розуміння особливостей участі у конституційних референдумах як прояву установчої влади народу.</p> <p>РНС НД 2.9. Знати та вміти аналізувати форми участі громадян у референдному процесі.</p>
	№3	<p>РНС НД 3.1. Демонструвати розуміння особливостей права направляти індивідуальні та</p>

		<p>колективні звернення та право петицій.</p> <p>РНС НД 3.2. Знати та вміти охарактеризувати індивідуальні та колективні форми учасницької демократії.</p> <p>РНС НД 3.3. Розуміти природу права на об'єднання та підстави його обмеження.</p> <p>РНС НД 3.4. Вміти охарактеризувати громадянське суспільство та його інститути як важлива гарантія учасницької демократії.</p> <p>РНС НД 3.5. Здатність розуміти роль органів місцевого самоврядування в належному функціонуванні механізмів учасницької демократії.</p>
РНС – 4. Виявляти проблеми у правовому	№1	РНС НД 1.2. Вміти аналізувати

<p>регулюванні і пропонувати способи їх вирішення з використанням наявних теоретичних і прикладних знань відповідно до принципів захисту прав людини і її основоположних свобод.</p>		<p>законодавство України щодо форм учасницької демократії та пропонувати шляхи його удосконалення.</p> <p>РНС НД 1.6. Розуміти переваги та недоліки демократії участі.</p>
	<p>№ 2</p>	<p>РНС НД 2.2. Здатність демонструвати знання й розуміння конституційно-правового регулювання форм безпосередньої участі громадян України в управлінні державними справами.</p> <p>РНС НД 2.3. Вміти надавати консультації щодо проблем демократії в юридичних позиціях Конституційного Суду України.</p> <p>РНС НД 2.4. Вміти узагальнювати практику</p>

		<p>Конституційного Суду України, що стосується виборів і референдумів.</p> <p>РНС НД 2.5. Знати та вміти використовувати на практиці рішення Європейського суду з прав людини з питань виборчого процесу.</p> <p>РНС НД 2.10. Знати та розуміти проблеми використання інституту референдуму в Україні.</p>
	№3	<p>РНС НД 3.1. Демонструвати розуміння особливостей права направляти індивідуальні та колективні звернення та право петицій.</p> <p>РНС НД 3.2. Знати та вміти охарактеризувати індивідуальні та колективні форми учасницької демократії.</p> <p>РНС НД 3.3.</p>

		<p>Розуміти природу права на об'єднання та підстави його обмеження.</p> <p>РНС НД 3.4.</p> <p>Вміти охарактеризувати громадянське суспільство та його інститути як важлива гарантія учасницької демократії.</p> <p>РНС НД 3.5.</p> <p>Здатність розуміти роль органів місцевого самоврядування в належному функціонуванні механізмів учасницької демократії.</p>
<p>РНС – 5. Демонструвати знання та розуміння особливостей конституційно-правового регулювання у фундаментальних галузях права.</p>	<p>№2</p>	<p>РНС НД 2.7.</p> <p>Демонструвати розуміння особливостей сучасних виборчих систем і теорія народного представництва.</p> <p>РНС НД 2.8.</p> <p>Демонструвати розуміння особливостей</p>

		<p>участі у конституційних референдумах як прояву установчої влади народу.</p> <p>РНС НД 2.9. Знати та вміти аналізувати форми участі громадян у референдному процесі.</p> <p>РНС НД 2.10. Знати та розуміти проблеми використання інституту референдуму в Україні.</p>
<p>РНС – 7. Характеризувати повноваження органів публічної влади.</p>	<p>№2</p>	<p>РНС НД 2.2. Здатність демонструвати знання й розуміння конституційно-правового регулювання форм безпосередньої участі громадян України в управлінні державними справами.</p> <p>РНС НД 2.3. Вміти надавати консультації щодо проблем демократії в юридичних позиціях</p>

		Конституційного Суду України.
РНС – 14. Здійснювати логічний, критичний і системний аналіз правових документів.	№2	РНС НД 2.4. Вміти узагальнювати практику Конституційного Суду України, що стосується виборів і референдумів.
	№3	РНС НД 3.1. Демонструвати розуміння особливостей права направляти індивідуальні та колективні звернення та право петицій. РНС НД 3.2. Знати та вміти охарактеризувати індивідуальні та колективні форми учасницької демократії.
РНС – 15. Підготувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку.	№2	РНС НД 2.2. Здатність демонструвати знання й розуміння конституційно-

		<p>правового регулювання форм безпосередньої участі громадян України в управлінні державними справами.</p> <p>РНС НД 2.3. Вміти надавати консультації щодо проблем демократії в юридичних позиціях Конституційного Суду України.</p> <p>РНС НД 2.4. Вміти узагальнювати практику Конституційного Суду України, що стосується виборів і референдумів.</p> <p>РНС НД 2.5. Знати та вміти використовувати на практиці рішення Європейського суду з прав людини з питань виборчого процесу.</p>
<p>РНС – 16. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав, свобод та</p>	<p>№2</p>	<p>РНС НД 2.2. Здатність демонструвати знання й розуміння</p>

інтересів суб'єктів права.		<p>конституційно-правового регулювання форм безпосередньої участі громадян України в управлінні державними справами.</p> <p>РНС НД 2.3. Вміти надавати консультації щодо проблем демократії в юридичних позиціях Конституційного Суду України.</p> <p>РНС НД 2.4. Вміти узагальнювати практику Конституційного Суду України, що стосується виборів і референдумів.</p> <p>РНС НД 2.5. Знати та вміти використовувати на практиці рішення Європейського суду з прав людини з питань виборчого процесу.</p>
РНС – 17. Застосовувати набуті знання у стандартних	№2	РНС НД 2.2. Здатність демонструвати знання й

<p>професійних ситуаціях методами відтворення та реконструкції.</p>		<p>розуміння конституційно-правового регулювання форм безпосередньої участі громадян України в управлінні державними справами.</p> <p>РНС НД 2.3. Вміти надавати консультації щодо проблем демократії в юридичних позиціях Конституційного Суду України.</p> <p>РНС НД 2.4. Вміти узагальнювати практику Конституційного Суду України, що стосується виборів і референдумів.</p> <p>РНС НД 2.5. Знати та вміти використовувати на практиці рішення Європейського суду з прав людини з питань виборчого процесу.</p>
	<p>№3</p>	<p>РНС НД 3.1. Демонструвати</p>

		<p>розуміння особливостей права направляти індивідуальні та колективні звернення та право петицій.</p> <p>РНС НД 3.2. Знати та вміти охарактеризувати індивідуальні та колективні форми учасницької демократії.</p> <p>РНС НД 3.3. Розуміти природу права на об'єднання та підстави його обмеження.</p> <p>РНС НД 3.4. Вміти охарактеризувати громадянське суспільство та його інститути як важлива гарантія учасницької демократії.</p> <p>РНС НД 3.5. Здатність розуміти роль органів місцевого самоврядування в належному функціонуванні механізмів учасницької</p>
--	--	--

		демократії.
РНС – 19. Використовувати правничу термінологію у процесі професійної діяльності.	№1	<p>РНС НД 1.1. Підтверджувати на практиці знання доктрини і законодавства України щодо учасницької демократії.</p> <p>РНС НД 1.2. Вміти аналізувати законодавство України щодо форм учасницької демократії та пропонувати шляхи його удосконалення.</p> <p>РНС НД 1.3. Знати та розуміти фундаментальні принципи та ключові риси, притаманні учасницькій демократії.</p>

